

SKOLPOLITISKT PROGRAM

Sveriges Kommunistiska Parti

SKOLPOLITISKT PROGRAM

Sveriges Kommunistiska Parti

Innehåll

Inledningen	5
Skolmarknaden i Sverige	6
Friskolorna	6
Vad har friskolornas intåg inneburit?	8
Det fria skolvalet	8
Lärarnas position i den svenska skolan	9
Läraryrket och Lärarnas Riksförbund	9
Professionalisering?	11
Lärarnas villkor	11
Läraryrket	12
Enhetsskolan	14
Grunskolan	14
Gymnasieskolan	16
Övrig skolverksamhet	18
Detta kräver	
Sveriges Kommunistiska Parti	20
Den socialistiska skolan	23
Den polytekniska skolan som teori och historiskt exempel	24
En svensk socialistisk skola?	26
Slutord	28

Inledningen

Den svenska skolan är en ständig politisk fråga och i den skolpolitiska debatten höjs indignerade röster om både det ena och det andra. Liberalerna vill ha mer betyg, samt ordning och reda, medan Vänsterpartiet istället vill avskaffa betygen. Samtidigt dras vi med en skolpeng, som tillåter kapitalister att rycka pengar direkt ur händerna på eleverna och vanligt folk. Som grädde på moset har vi ett fritt skolval, som är så fritt att det är en bidragande orsak till utarmningen av landsbygden.

Den svenska arbetarklassen, som idag består av ett flertal nationaliteter och som inte längre enbart återfinns i fabriker eller i produktionen, utan även inom reproduktionen som städare, vårdare eller kassapersonal, ser sina barn komma hem med allt sämre och sämre kunskaper. Detta bekräftas i undersökning efter undersökning och det är också tydligt att den svenska skolan står sig allt sämre som redskap i konkurrensen mellan de kapitalistiska länderna. Detta är ingen slump, utan en naturlig utveckling som går hand i hand med att kapitalisterna tar tillbaka de generella eftergifter de tvingats till i form av välfärd. När det inte längre finns en välorganiserad arbetarrörelse och inte heller en reellt existerande socialism, finns det heller inte något som hindrar kapitalisterna från att göra detta.

Skolan är en del av den ideologiska överbyggnaden och hör därmed till de redskap som borgarklassen har till sitt förfogande för att säkra sin makt. Den genomsyras av borgerliga idéer och tankar och utgör därmed en grogrund för en borgerlig världsbild. Den ideologiska överbyggnaden hämtar sin kraft från samhällets ekonomiska organisation: en ekonomi baserad på utsugningen av arbetskraft kommer också att ge upphov till en samhällsorganisation som rättfärdigar den. Redan för över 100 år sedan gav Marx uttryck åt detta förhållande, när han sade att "[d]en härskande klassens tankar är under varje epok de härskande tankarna" och att "den klass, som är den härskande materiella makten i samhället, är samtidigt dess härskande andliga makt."

Detta förhållande tar sig uttryck på flera sätt, exempelvis hur läroplanerna utformas för att misskreditera socialismen eller hur skolans

själva organisationsform tillåter mångmiljonvinster för de svenska monopolkapitalisterna. Dessa idéer och tendenser missgynnar kategoriskt arbetarklassen och tjänar den härskande klassens intressen, men bärs upp av det arbetande folket genom att det exempelvis ger stöd åt de åtta partier i Sverige riksdag som på ett eller annat sätt stödjer det nuvarande skolsystemet.

I SKP:s utbildningsprogram kommer kommunisternas analys av skolans nuvarande situation presenteras. Vi kommer att gå igenom de omedelbara steg som måste tas för att komma tillrätta med konkreta problem idag, samt hur vi vill se skolan i framtiden. I slutändan finns det givetvis ingen möjlighet att införa en socialistisk skola inom en kapitalistisk ram, varför våra slutmål är beroende av socialismen. De förändrade ekonomiska förhållandena som socialismen innebär, där arbetarklassen tar makten över ekonomin och produktionen, innebär även revolutionära förändringar inom överbyggnaden och därmed även skolan. Det är först då möjligt att organisera en skola som står under arbetarklassens kontroll och som är utformad för folkets välbefinnande och gagn.

Skolmarknaden i Sverige

Den ungefär 20 år gamla skolmarknaden i Sverige har fått långtgående konsekvenser för det svenska utbildningsväsendet och i förlängningen även för arbetarklassen. Genomförandet av friskolereformen och det fria skolvalet 1992 lade grunden för monopol- och riskkapitalisternas utnyttjande av skolsystemet, samt en förskjutning av fokus i de kommunala skolorna, vilket på ett aktivt sätt bidragit till landsbygdens död.

Friskolorna

I dagsläget går mer än 300 000 svenska elever, från förskolan till gymnasiet, i friskolor. För gymnasiet innebär det att runt 25 % går i friskolor, 14 % för grundskolorna och 20 % för förskolorna. Inkluderat i dessa siffror är aktiebolag, ekonomiska föreningar och andra driftsformer. På förskolenivå dominerar de ekonomiska föreningarna, som står för 43 % av det sammanlagda antalet förskolor. Därefter står aktie-

bolagen för 38 %. Av de sammanlagt 1 000 förskolor som drivs som aktiebolag dominerar dock ett fåtal större koncerner. Störst av dem är AcadeMedia, som kontrolleras av det Wallenberg-ägda riskkapitalbolaget EQT. Ensam kontrollerar Wallenberg nästan en tredjedel av alla koncernförskolor.

På grundskolenivå är den procentuella andelen av eleverna som går i friskolor mindre, men koncentrationen bland de största koncernerna är större. Den största friskolan på grundskolenivå är Internationella Engelska Skola, som 2013 hade ett elevantal på runt 14 000. Skolan ägs och kontrolleras av det amerikanska riskkapitalbolaget TA Associates. Den näst största koncernen är Pyslingen Förskolor och Skolor AB, som i sin tur ägs av AcadeMedia. På tredje plats följer Kunskaps-skolan med nästan 9 000 elever. Intressant i sammanhanget är att skolan till ungefär en tredjedel ägs av det Wallenberg-kontrollerade investmentbolaget Investor. Därefter följer en rad mindre friskolor, som dock i relativt hög utsträckning ägs av Wallenberg, genom bland annat AcadeMedia. Detta innebär att av de 45 000 som går i de tio största friskolorna, går runt 40 000 i de två största koncernerna.

Inom gymnasievärlden återfinns vi AcadeMedia som dominerande ägare, även om det inte visas öppet. Av de tio största gymnasieskolorna ägs fem av AcadeMedia. Detta innebär att mer än en tredjedel av de elever som går i en av de tio största gymnasiefriskolorna går i AcadeMedias skolor. Den enskilt största gymnasieskolan, Praktiska Gymnasiet, ägs av riskkapitalbolaget FSN Capital, som för övrigt även äger Kjell & Company.

Än så länge rör vi oss i beskrivningens värld och det är tydligt att det är några fåtal skolor och koncerner som dominerar bland friskolorna, samt att dessa spelar en stor roll i skolvärlden. Än så länge har vi dock inte sagt något om vari intresset att grunda dessa skolor ligger; det rör sig ju uppenbarligen inte om en strävan efter alternativ pedagogik, såsom den samlade politikerkåren hävdade när man genomförde reformerna.

Vad har friskolornas intåg inneburit?

Först och främst har det inneburit att vi nu har vinstdrivande företag som kan utnyttja offentliga medel för att berika sig själva. Det enda sättet för dem att göra detta är genom skolpengen, eftersom man inte får ta ut avgifter för utbildning. Det innebär att friskolorna inte kan öka vinsten på annat sätt än att hålla nere kostnaderna per elev. Profiten som kapitalisterna plockar ut kommer alltså från samma peng som betalar lokaler, skolmaterial, lärarlöner och skolmat. Det innebär att de 222 miljoner kronor som enbart AcadeMedia gjorde i profit år 2015 är 222 miljoner kronor som hade kunnat gå till den pedagogiska verksamheten. De över 700 miljoner kronor som företaget gjort i vinst de senaste fem åren är pengar som bokstavligt talat ryckts ur handen på eleverna, lärarna och i slutändan arbetarklassen. Kommunisterna arbetar konsekvent mot kapitalisternas intrång i skolvärlden och kräver att alla pengar som de ryckt ur händerna på arbetarklassen ska betalas tillbaka.

Friskolornas intåg har även inneburit en förskjutning i skolornas prioriteringar, både för de fristående och de kommunala. I och med att varje elev har blivit en skolpeng som huvudmannen tar del av när eleven väljer skola har man skapat en marknad där alla skolor konkurrerar med varandra. Detta innebär givetvis att skolorna måste hävda sig mot varandra och vinna konkurrensfördelar gentemot varandra. Det kanske effektivaste sättet att göra detta är att marknadsföra sig, vilket i praktiken innebär att pengar tas från den pedagogiska verksamheten och används för reklam istället. För en genomsnittlig svensk skola innebär detta en kostnad på mellan 100 000 till 400 000 kronor per år, vilket är pengar som tas från den pedagogiska verksamheten och som slussas direkt till marknadsföringsbyråer och reklamfolk. Kommunisterna kräver därför ett omedelbart förbud mot marknadsföring och ett omedelbart avskaffande av skolmarknaden.

Det fria skolvalet

En förutsättning för marknadsverksamheten är att eleverna själva kan välja skolor, alltså vad man kallar det fria skolvalet. Undersökning efter undersökning har visat att de som i högst utsträckning utnyttjar

det fria skolvalet är elever med högt utbildade föräldrar och god ekonomi – alltså inte arbetarklassen. Barn från socialt utsatta familjer och invandrarfamiljer tenderar istället att välja närbelägna skolor. Enkelt uttryckt innebär detta alltså att borgarna väljer de bästa skolorna åt sig själva medan arbetarklassen får nöja sig med det som finns kvar, alltså de sämre skolorna.

Om skolvalet inneburit en försämring för arbetarklassen överlag, har den inneburit en försämring av skolan i synnerhet på landsbygden. Av Sveriges 290 kommuner klassificeras 201 som utpendlingskommuner, från vilka eleverna pendlar till andra kommuner för sin skolgång. Uppemot 34 % av alla gymnasieelever pendlar nu över en kommungräns. Detta innebär att de tar med sig sin skolpeng till en annan kommun, vilket bidrar till att göra skolorna i hemkommunerna fattigare. Som vi tidigare sett är det just arbetarklassen som blir kvar och inte väljer skola, medan borgarklassens barn är de som pendlar. Kvar står landsbygdskommunerna, utan vare sig industri, jordbruk eller skolor. Kommunisterna kräver därför ett omedelbart avskaffande av det fria skolvalet, som kategoriskt missgynnar arbetarklassen och landsbygden. Istället kräver vi att skolan ska förstatligas, så att en likvärdig utbildning kan garanteras i alla Sveriges kommuner.

Lärarnas position i den svenska skolan

I den politiska debatten vill alla alltid lärarnas bästa, men allting tycks alltid bli sämre för lärarna. Förutsättningarna för att bedriva effektiv undervisning undermineras, lärarkåren blir alltmer uppsplittrad genom exempelvis individuell lönesättning och fackens splittring och lärarbristen blir alltmer påtaglig.

Läraryrket och Lärarnas Riksförbund

De svenska kommunisterna är alltid fackligt anslutna där de arbetar. De fackförbund de är anslutna till varierar, beroende på bransch och arbetsplats, men de är alltid organiserade där de anställda finns. Att isolera sig från kollegorna och ställa sig vid sidan av dem underminerar organiseringen och kampen för en annan skola och för en annan värld. I Sverige är vi sedan länge begåvade med två fackföreningar för yr-

kesverksamma lärare: Lärarförbundet, som är anslutet till TCO och Lärarnas Riksförbund, som är anslutna till Saco. I valet mellan dessa två måste varje enskild kommunistisk lärare välja den fackförening där gynnsammast förutsättningar för det politiska och fackliga arbetet föreligger. Dessa förutsättningar skiljer sig åt mellan kommuner och mellan arbetsplatser och Sveriges Kommunistiska Parti vill inte rekommendera ett förbund framför ett annat.

De båda fackförbunden uppvisar styrkor och svagheter, som är olika starkt uttalade på olika platser. Lärarförbundet har traditionellt organiserat de mindre prestigefyllda läraryrkena, såsom förskolelärare och grundskolelärare. Man organiserar dessutom skolledningen, eftersom man ser skolan som ”en organisk helhet.” Detta är fullkomligt oacceptabelt och varje fackligt aktiv kommunist som är organiserad i Lärarförbundet bör arbeta för att upphäva organiserandet av skolledningar. Det finns en grundläggande intresseskillnad mellan skolledningar och de anställda och fackförbundet får aldrig göra sig till redskap för andra än de arbetande. Förbundet har även aktivt tagit ställning för kommunaliseringen av den svenska skolan, något som kommunisterna motsätter sig.

Lärarnas Riksförbund erkänner visserligen intressekonflikten mellan skolledningen och de anställda, samt tar ställning för ett förstatligande av skolan, men samtidigt dras de med en elitism som tar sig uttryck i en ovilja att organisera exempelvis utbildade lärare eller förskolelärare. Detta är oacceptabelt och bidrar ytterligare till splittringen av lärarkåren. Kommunisterna inom Lärarnas Riksförbund kämpar därför för att Lärarnas Riksförbund ska organisera alla yrkesverksamma lärare, från de lägsta till de högsta åldrarna.

De bägge fackförbundens politiska åtaganden bör inte vara avgörande för huruvida en kommunist väljer den ena eller den andra fackföreningen – kommunisterna går inte med i fackföreningarna på grundval av deras politik, utan för att göra dem till kämpande förbund, som aktivt ställer sig på arbetarklassens sida i kampen mellan klasserna. I den fackliga kampen måste kommunisterna minnas det som Lenin skrev i Radikalismen – kommunismens barnsjukdom: man måste agitera,

propagera och arbeta ”just i de institutioner, föreningar och förbund där [...] massan finns, även om de är aldrig så reaktionära.”

Till syvende och sist bidrar dock förekomsten av två fackföreningar i sig till lärarkårens splittring, varför kommunisterna även kräver en sammanslagning av de båda fackförbunden till ett. Detta stärker lärarnas position gentemot arbetsköparna, och gör det till en mer effektiv kraft. Ett sådant förbund får givetvis inte organisera skolledningen eller ägna sig åt elitism.

Professionalisering?

Titt som tätt hävdar man från höger och vänster att lärarnas yrkesstatus är hotad och att skolans räddning ligger i att läraryrket blir en profession. För detta ändamål har man infört lärarlegitimationer, yrkestips för lärare och i vissa fall försöker man även införa ett så kallat ”yrkesspråk” – något som karaktäriserar andra så kallade professioner. Till denna professionalisering är Sveriges Kommunistiska Parti absoluta motståndare. Vi hävdar bestämt att professionsdebatten avleder uppmärksamheten från de verkliga problemen och att det endast syftar till att ytterligare avlägsna lärarkåren från folket och arbetarklassen.

I stället för att avlägsna lärarkåren genom byråkrati och ett komplicerat språk behöver lärarkåren närma sig arbetarklassen, knyta an till dess problem och dess intressen, för att på så sätt göra arbetarklassen och folket mer delaktig i skolans värld. Professionaliseringen motverkar detta och gör gapet mellan vanliga människor och lärare allt större. De verkliga problemen i den svenska skolan härstammar inte från lärarkårens påstådda oprofessionalism, utan från de faktiska, konkreta villkoren i vilka lärarna arbetar. De kommunistiska lärarna arbetar därför för att motverka professionaliseringen och föra läraryrket närmare folket. Detta är ett av många sätt att stärka kvaliteten på undervisningen.

Lärarnas villkor

De konkreta arbetsförhållandena som de svenska lärarna upplever varierar naturligtvis, beroende på huruvida man arbetar i en kommunal eller privat skola eller på landsbygden eller i staden. Trots detta går det dock att dra vissa slutsatser kring det hela.

Individualiseringen av den svenska lärarkåren är långt gången. Den individuella lönesättningen fungerar i stort sett obehindrat. Skolledningen påstår ofta att den lön man får är ett betyg på det arbete man presterat. Detta är lögn. Den lön man får är beroende av hur foglig man är. Den som för skolledningen gör sig obekväma kan vänta sig en väsentligt lägre lön än den som beredvilligt slickar uppåt. När väl "lönespridningen" är gjord, tenderar man att med arga och misstänksamma blickar betrakta varandra, istället för att se det verkliga problemet: skolledningen och skolans styrning. Kommunisterna arbetar därför för en kollektiv lönesättning för att stärka sammanhållningen bland lärarkåren. Ytterligare tendenser till individualisering utgör de så kallade förste lärare - tjänsterna och lektorstjänsterna. Dessa tjänster medför en löneökning, samt utgör ett led i lärarkårens professionalisering. Kommunisterna kräver att dessa tjänster omedelbart avskaffas för att återigen främja lärarkårens enhet.

Även lärarnas löner är ett stort problem. Inte för att lärarkåren som helhet tjänar för lite, utan för att delar av lärarkåren tjänar för lite. Detta är ett resultat av privatiseringen, kommunaliseringen och professionaliseringen av den svenska skolan. Kommunisterna motsätter sig all sorts "lönespridning" och kräver lika lön för lika arbete. Lärarnas arbete får inte värderas olika beroende på vilken skolan man arbetar på eller vilken kommun man arbetar i. Av samma anledning motsätter sig också kommunisterna det så kallade lärarlönelyftet, där utvalda lärare får en viss löneökning. Detta bidrar ytterligare till att splittra lärarna. Kommunisterna kräver istället att alla lärare får en lika stor löneökning.

Läraryrket

Den svenska skolan dras med en läraryrkesbrist, som blir större och större för varje år som går. Som botemedel på detta vill man professionalisera lärarkåren för att kunna attrahera fler lärare. Detta är fel väg att gå. Läraryrkesbristen beror inte på lärarna i sig och huruvida de bedöms vara oprofessionella. Läraryrkesbristen beror på de faktiska förhållanden som lärarna måste arbeta under. Kronisk brist på läromedel, undermåliga lokaler, allt större klasser, allt mer arbetsuppgifter och allt mindre tid är exempel på faktorer som hindrar lärarna att utföra sitt yrke. Skulden

för detta ligger inte hos den enskilda läraren, utan hos skolsystemet, som hindrar lärarna att utföra sitt yrke. Dessa problem måste åtgärdas innan lärarbristen kan åtgärdas och kommunisterna menar att lärarbristen inte kan ses isolerad från skolans övriga problem – den är ett symptom på dem!

Lärarytbildningen

Många nyutexaminerade lärare väljer att sluta arbeta som lärare efter några år i tjänst. De är helt enkelt inte förberedda på den svenska skolan. Roten till detta problem står att finna i hur de svenska lärarytbildningarna är utformade.

Inom lärarytbildningen finns det en motsättning mellan det som lärs ut och skolvärlden såsom den faktiskt ser ut. Pedagogiken som diskuteras rör sig på ett abstrakt plan, där studenterna förväntas lära sig teorierna och idéerna, för att sen förverkliga dem i skolan. Detta är en omöjlighet. Det finns inget utrymme att förverkliga de pedagogiska idéerna som lärarytbildningen erbjuder. Detta leder ofta till att de nyutexaminerade lärarna vänder ilska inåt – de vet vilken undervisning som borde bedrivas och de vet att de inte lyckas bedriva den. Tack vare den enorma individualisering som skett tar detta sig uttryck i utbrändhet, utmattning och depression. Kommunisterna hävdar bestämt att lärarytbildningen måste förbereda studenterna för skolans verklighet och föra ner utbildningen på en konkret och verklig nivå. Det är inte de enskilda lärarnas fel att den ideala undervisningen inte går att bedriva – det är skolans utformning som omöjliggör det!

Till detta kommer också att många institutioner, där eleverna ska lära sig sina ämneskunskaper, står handfallna inför den didaktiska och pedagogiska delen av ämnesstudierna. Detta skapar en väldigt ojämn utbildning, där vissa studenter förbereds på ett mycket effektivare sätt än andra. Kommunisterna kräver därför att utbildningen som erbjuds ska vara likvärdig för alla studenter.

Enhetsskolan

Den svenska enhetsskolan är den svenska arbetarklassens största framgång när det gäller att bryta det bildningsmonopol som borgarna under lång tid skapat och förfinat. I och med att enhetsskolan infördes 1962 vann den svenska arbetarklassen på allvar inträde i skolan och även på universiteten. Enhetsskolan var en eftergift från borgarklassen till en välorganiserad arbetarklass, som genom sina egna organisationer och det hot mot kapitalisterna som de socialistiska länderna utgjorde. Nu håller den på att urholkas, eftersom arbetarklassen inte alls är lika välorganiserad och socialismen har lidit nederlag.

Grundskolan

Den svenska grundskolan är obligatorisk för alla barn, och ska så vara. Den svenska grundskolan är dock inte fristående från samhället och representerar ett visst klassintresse: det borgerliga. Oaktat de konsekvenser det fria skolvalet, kommunaliseringen och friskolorna fått för den svenska enhetsskolan ser vi flera faktorer som missgynnar den arbetande befolkningens barn.

I de svenska skolorna finns sedan ett antal år tillbaka ett överflöd av elektroniska apparater, såsom Ipads och datorer. På detta tjänar de stora koncernerna miljoner och åter miljoner, samtidigt som den pedagogiska vinsten av dessa apparater är tvivelaktig. Kommunisterna kräver därför att elektroniska hjälpmedel ska finnas och användas i skolan men också att de underordnas behoven och inte blir ett medel för att locka till sig elever. En överanvändning av elektronik riskerar att hämma barnens koncentrationsförmåga, läsförståelse, informationsinhämtning och fysiska utveckling.

I betygsfrågan tar kommunisterna klart och tydligt ställning. Vi ställer oss kategoriskt på arbetarklassens sida, och i betygsfrågan kämpar vi för att betygets pedagogiska roll ska förstärkas, medan dess sorterande roll ska reduceras. Man har genom vetenskapliga studier visat att avsaknad av betyg har gjort arbetarklassens barn mindre benägna att ta sig vidare till nästa utbildningsnivå och har i allmänhet sänkt deras kunskapsnivå. Betyg är ett sätt för skolan att koncist förmedla in-

formation om barnens skolgång till föräldrar och elever. När denna möjlighet inte finns måste föräldrarna och eleverna lita till kvarts- och utvecklingssamtal, som helt enkelt inte fungerar lika effektivt. I den sortering som trots allt kan vara nödvändig måste andra kriterier vägas in, exempelvis social bakgrund, så att skolorna och universitetens sociala sammansättning också motsvarar samhällets sociala sammansättning. Det kräver också särskilt stöd till elever och klasser på landsbygden så att dessa ungdomar får tilltro till sin förmåga och vågar satsa på gymnasieutbildning och högre studier. Detta kan bidra till att mildra motsättningarna mellan stad och land.

Ett alltid närvarande kommunistiskt krav på skolan är att knyta den närmare livet och arbetet. Detta krav återfinns i Kommunistiska Manifestet och har fått otaliga uttryck sedan dess. Även Sveriges Kommunistiska Parti kräver detta. Genom en väl utvecklad praktikverksamhet, där eleverna får prova olika yrken och färdigheter får de se hur livet är och hur arbetet fungerar. I denna praktik kräver kommunisterna att eleverna inte ska knytas till ett företag, utan till enskilda arbetare eller arbetslag för att på så sätt öka arbetarklassens inflytande över utbildningen. Ingen kan utföra ett arbete bättre än den arbetare som utför det och eleven kan inte lära sig ett arbete bättre än av den som kan det bäst.

Ett självklart krav som kommunisterna också ställer är att radikalt minska klassernas storlek. Detta hänger samman med vår kamp för att övervinna lärarbristen som den svenska skolan dras med, men det handlar också här om att slå hål på myter som spinnas på olika håll. Forskare hävdar med jämna mellanrum att klassernas storlek inte spelar roll för undervisningen och att en minskning av klassernas storlek inte inverkar på undervisningens kvalitet. Detta kan de hävda eftersom de exempel som dessa forskare diskuterar handlar om minskningar av klassernas storlek med endast ett fåtal personer. Utifrån detta drar de slutsatserna att klasserna inte behöver minska i storlek. Detta är oärsligt och spelar i händerna på de som vill skära ner ytterligare i skolan. Kommunisterna kräver därför att klassernas storlek ska minskas radikalt, i sådan grad att undervisningen kan förbättras kvalitativt.

För att bidra till elevernas utveckling vill kommunisterna även utveckla skolans funktion utanför läroplanerna. Ett sätt att göra detta är att skolan åläggs att organisera klubbar och organisationer för eleverna, där de kan utöva sitt fritidsintresse. Inom dessa klubbar kan eleverna ägna sig och utveckla sina intressen, vare sig det handlar om frimärksamling, bilar eller litteratur. Klubbarna ska få understöd av skolan och skolan måste hjälpa dessa klubbar att komma i kontakt med experter och andra entusiaster, som kan hjälpa eleverna att utvecklas. Genom dessa klubbar är det också möjligt att öka kontakten mellan skolan och arbetslivet, samt mellan skolan och föräldrarna, som även de kan aktiveras inom de områden de behärskar.

Gymnasieskolan

Sedan den svenska enhetsskolan infördes har gymnasiet fungerat som den plats där eleverna delats upp i olika yrken eller börjat förberedas för framtida studier. Traditionellt tenderar den uppdelningen att följa elevernas egen klassbakgrund. Är man född in i en arbetarfamilj är chansen stor att man själv väljer ett arbetaryrke. Är man född in i en akademisk familj är chansen större att man blir akademiker. Klassbakgrunden är definierande för hur barn och ungdomar väljer framtid och ju tidigare man väljer framtida yrke, desto större chans är det att man väljer enligt sina föräldrars klassbakgrund.

För den svenska gymnasieskolan är det viktigt att bibehålla de val som eleverna kan göra, och att låta dem välja den utbildning och det yrke de vill ha. Detta ska de göra i samklang med utbildade studie- och yrkesvägledare som kan hjälpa till i det valet. I detta sammanhang vill vi också betona vikten av att kunna ändra sig. Det val man gör när man är 15 år ska inte behöva vara definierande för resten av livet och det måste finnas möjligheter att ändra detta val, vare sig det rör sig om ett annat yrke eller om det rör sig om studier. Därför kräver kommunisterna även att vuxenutbildningen byggs ut och anpassas så att alla som vill kan ta del av all utbildning som erbjuds. Detta måste göras oberoende av betyg eller tidigare meriter – vi vet att allting hela tiden förändras, så även människor. Att låta gymnasiebetygen vara bestämmande för resten av livet är att låta den människa som man i tonåren var, bestämma vem man är under det resterande livet.

Eftersom de val man som 15-åring gör inte ska vara definierande för resten av livet kräver kommunisterna att gymnasieskolan ska göras obligatorisk. För arbetarklassen handlar det om att kunna bryta borgarnas bildningsmonopol och ge samma förutsättningar till arbetarklassens barn, som i högre utsträckning är de som väljer bort en gymnasial utbildning.

I samma anda som i grundskolan kräver de svenska kommunisterna att livet och arbetet tätare kopplas samman med skolan. För de studieförberedande programmen innebär detta att tätare kontakter måste knytas mellan arbetslivet och de studerande, för att ge dem en ännu djupare inblick i arbetslivet och för att de ska förstå de villkor som arbetarna är underkastade när de producerar de livsnödvändigheter som bär upp hela samhället. De studieförberedande programmen får inte isoleras från arbetslivet. Om de isoleras frodas fördomar och förakt för det fysiska arbetet bland studenterna och akademikerna, när istället motsättningen mellan det fysiska och psykiska arbetet måste minska. Vad gäller de yrkesförberedande programmen måste kontakterna med arbetslivet bli ännu tätare. Precis som i grundskolan kräver kommunisterna att varje praktikant och varje elev ska kopplas ihop med en arbetare på det företag där eleven gör sin praktik, istället för att kopplas ihop med företaget i sig. Detta ger praktikanten en insyn i arbetarnas vardag, som bara den personliga kontakten kan ge. För de yrkeslinjer som har extra mycket praktik bör även finnas möjlighet för praktikanternas mentorer att, efter en kortare utbildning, undervisa eleverna i teoretiska ämnen på företaget. Detta syftar också till att minska motsättningen mellan det fysiska och psykiska arbetet, samt hjälper till att tillgodose det grundläggande behov av kunskap som varje människa har. Ytterligare en viktig aspekt som behövs för att öka arbetarklassens inflytande i skolan är ett tätare samarbete med fackföreningarna. För de svenska kommunisterna är det självklart att ämnen såsom entreprenörskap ska ersättas med facklig, arbetsrättslig och arbetsförberedande information.

Andra krav som kommunisterna ställer är, som i fallet med grundskolan, en begränsning av användandet av elektronik i klassrummen och

en radikal minskning av klassernas storlek. Vi kräver även att betygen får samma pedagogiska roll i gymnasiet som i grundskolan och att de inte används i urvalet till universitetet eller andra studier. I den mån ett urval till högre studier måste göras bör det urvalet göras så att det premierar den arbetande befolkningens barn och ungdomar. Vi eftersträvar därmed att universitetens sociala sammansättning motsvarar samhällets sociala sammansättning. Genom detta krav motverkar vi borgarnas återtagande av bildningsmonopolet. Ett sätt att nå detta mål är införandet av studielön. Dagens studiebidrag som eleverna i gymnasiet får är för lite och täcker för en arbetarfamilj inte mer än mat och eventuellt kläder. Vi vet dock att människan inte lever av bröda allena och att även ungdomar har krav på nöjen och fritidsintressen, något som i allt högre utsträckning är något som rikare ungdomar kan ägna sig åt. Samtidigt skulle en studielön göra det attraktivare att studera, vilket kunde innebära färre avhopp och högre motivation. Sveriges Kommunistiska Parti kräver därför att en studielön införs för att säkra alla elevers möjlighet att utvecklas både i skolan och på fritiden.

Övrig skolverksamhet

Skolan är inte bara det som sker i klassrummet och som äger rum när läraren lär ut eller när eleven läser. Vi vill betona vikten av andra skolaktiviteter, såsom idrotten och skolmaten som betydande aspekter av våra elevers skolgång.

Elevernas fysiska fostran är av yttersta vikt och på den hänger även deras intellektuella fostran. En elev som fått röra på sig och fått utlopp för sin energi höjer sin koncentrationsförmåga, vilket i sin tur möjliggör en bättre och effektivare inläring. Därför kräver Sveriges Kommunistiska Parti att idrotten utvecklas och starkare kopplas till elevernas allmänna skolgång, samt att eleverna under lektionens gång ges möjlighet att röra på sig.

Den skolmat vi har i Sverige är ett resultat av arbetarklassens kamp. Det är ett stort framsteg för barnens skolgång och bidrar kontinuerligt till att förbättra kvaliteten på inläringen. Detta innebär dock inte att den inte kan bli bättre. Ofta levereras maten färdig till skolorna för

att sedan värmas upp, vilket innebär att maten får en sämre kvalitet. Istället kräver vi att matpersonalen på skolorna ges möjlighet att själva, på ett kreativt och givande sätt, planera och genomföra matlagningen med hjälp av lokalproducerade varor som håller hög kvalitet. Det är otroligt viktigt att eleverna får en god relation till sin mat och förstår vikten av en välbalanserad kost. Därför insisterar vi på att lunchen måste vara ett inlärningsstillfälle för eleverna, vilket kräver att både matpersonal och lärare måste vara delaktiga. För att förverkliga detta kräver vi att all personal på skolan ges möjlighet att äta pedagogiska luncher varje dag.

För både grund- och gymnasieskolan är elevernas och studenternas demokratiska medbestämmande väldigt viktigt. Kommunisterna kräver därför att elevråden görs till faktiska instrument för elevernas inflytande och står utanför all annan påverkan från skolledning eller företag. Att ge eleverna rätten att själva delta i skolans utformning är dels en demokratisk, men även en pedagogisk vinst. Genom att eleverna ges mer makt blir också skolan för dem mer legitim och en skola som av eleverna upplevs som legitim är även en skola som inspirerar och motiverar eleverna. På gymnasiet, där eleverna fått större inflytande över sin studiegång och sina ämnesval finns det även utrymme att ytterligare utveckla skolklubbarna.

Skolans demografiska sammansättning har de senaste decennierna förändrats dramatiskt och vi har idag en stor andel elever som inte har svenska som modersmål. I denna debatt kan vi höra åsikter som gör gällande att tvåspråkighet skulle utgöra ett problem. Ett vanligt argument är att inläringen av det andra språket sker på bekostnad av det första. Förespråkare för ett sådant synsätt är också ofta skeptiska till modersmålsundervisning, då med hänvisning till att det språk som bör läras ut är det svenska. Forskning har visat att det finns lite som talar för att modersmålsundervisning skulle skada inläringen av ett andraspråk. Tvärtom har man kunnat se en positiv kognitiv utveckling hos elever som givits möjlighet att utveckla en åldersadekvat språkförmåga i både första- och andraspråket. En god modersmålsundervisning har också visat sig kunna vara bidragande till elevens tillägnande av an-

draspråket. Sveriges Kommunistiska Parti ställer sig därför positiv till modersmålsundervisning men poängterar samtidigt att lärare måste ges de resurser som krävs för att en framgångsrik undervisning ska kunna bedrivas.

Det är även viktigt att poängtera att elevernas välbefinnande i skolan inte bara är beroende av god undervisning och god skolmat. På plats i varje skola måste kuratorer, psykologer och andra specialister som vid olika problem kan hjälpa ungdomarna när problem uppstår. Ungdomarna som idag växer upp utsätts för en allt större psykisk press, inte bara vad gäller prestation, utan även vad gäller utseende och beteende, vilket får konsekvenser för deras psykiska välbefinnande. De får i samma veva lära sig att de själva är upphov till de problem de har och att lösningen är individuell. Problemet är samhälleligt och går att finna i de ouppnåeliga ideal som kapitalismen skapat för att öka varuomsättningen. Kommunisterna kräver därför att skolan ges alla resurser som behövs för att så mycket som möjligt mildra kapitalismens inverkan på eleverna och deras psykiska välbefinnande.

Detta kräver Sveriges Kommunistiska Parti

Ur texten ovan kan vi konkretisera dessa krav som Sveriges Kommunistiska Parti ställer idag och som behöver genomföras omedelbart:

- **Förstatliga den svenska skolan**

Kommunaliseringen av den svenska skolan har lett till att en likvärdig utbildning inte har kunnat garanteras, eftersom kommunernas förutsättningar och vilja att bedriva en god utbildning varierar. För att garantera en god utbildning kräver kommunisterna därför ett förstatligande av den svenska skolan.

- **Förbjud friskolor**

Genom monopolkapitalisternas intåg i den svenska skolan har kvaliteten kraftigt försämrats, miljarder kronor som kunde gått till skolan har tagits ut i vinst och centraliseringen av skolorna till storstadsregionerna har tilltagit. Detta är oacceptabelt och arbetarklassen har inget att hämta hos friskolorna.

- **Avskaffa det fria skolvalet**

Det fria skolvalet är en bidragande orsak till att landsbygden utarmas och gör så att en stor majoritet av de svenska kommunerna är så kallade utpendlingskommuner, där elever hellre pendlar ut ur hemkommunen till andra kommuner, företrädesvis större sådana. De som utnyttjar det fria skolvalet är företrädesvis de med akademisk eller borgerlig bakgrund, vilket gör att de elever som blir kvar i de små kommunerna får en sämre utbildning och sämre förutsättningar.

- **Ena och radikaliserar fackförbunden**

Lärarnas fackföreningar dras med stora brister och de interna motsättningarna är tidvis så stora att man tillåter att det ena facket spelas ut mot det andra. Det måste upphöra. Dessutom måste fackföreningarnas politik radikaliseras och all elitism måste bort bland lärarna.

- **Bekämpa individualiseringen av lärarkåren**

Genom olika åtgärder, såsom individuell lönesättning, löneyft eller gradering av tjänster splittras lärarkåren och blir ineffektiv. Det gör att man lätt spelar ut enskilda lärare mot varandra. Genom att bekämpa individualiseringen som ett kollektiv främjar man lärarnas sammanhållning och motståndskraft.

- **Bekämpa professionaliseringen**

Professionaliseringen lyfter fokus från de verkliga problemen i den svenska skolan och bidrar aktivt till att skilja lärarkåren från det arbetande folket. Kommunisterna är därför motståndare till professionaliseringen och kämpar för ett närmande mellan lärarkåren och arbetarklassen.

- **Lärarbristen kan inte bekämpas isolerat**

Bristen på lärare är ett symptom på de brister som finns i den svenska skolan överlag och det är ingenting som låter sig bekämpas genom kosmetiska ingrepp som löneyft eller ”professionalisering” – rikta blicken mot problemen: det borgerliga skolsystemet i sig!

- **Lärarutbildningen måste förbereda lärarna för verkligheten**

De nyutexaminerade lärarna förbereds för en drömvärld, där problemen är få och långt borta. När de väl kommit ut i arbetslivet visar sig problemen vara många och rakt inpå knuten. Gör lärarutbildningen seriös – visa upp den svenska skolan såsom den är!

- **Värna och radikaliserade enhetsskolan**

Alla försök att avskaffa eller späda ut den svenska enhetsskolan är angrepp på de framsteg och vinster som den svenska arbetarklassen gjort under 1900-talet. Enhetsskolan måste dock utvecklas. Den måste kopplas till livet och till arbetet och hjälpa till att bryta motsättningarna mellan det fysiska och det psykiska arbetet.

- **Grund- och gymnasieskolan**

Dessa två enhetsskolans byggstenar måste försvaras och utvidgas, så att de fyller både en pedagogiskt progressiv roll och en politiskt progressiv roll. Betygens pedagogiska roll måste utvecklas, samtidigt som dess roll som urvalsinstrument måste avskaffas. Klassernas storlek måste minskas, skolan måste kopplas närmare arbetarklassen och en 12-årig obligatorisk skola måste införas.

- **Inför studielön**

För att säkerställa att alla elever och ungdomar kan utvecklas och ägna sig åt meningsfulla aktiviteter på fritiden, samt för att göra det enklare för arbetarfamiljer att klara av vardagen kräver kommunisterna införandet av studielön. Det skulle även öka motivationen för skolan och göra det attraktivare att studera vidare, vilket i sin tur bidrar till att bryta borgarklassens bildningsmonopol. Studier är därtill en investering för samhället och skall därför jämföras med arbetet ute i produktionen. Det är ytterligare en anledning till att vi kräver studielön från och med det första gymnasieåret.

- **Demokratisera skolan**

Låt eleverna och studenterna vara delaktiga i beslutsprocessen och styrningen av skolan. Det är deras demokratiska rättighet, samtidigt som

det bidrar till att göra skolan mer legitim i elevernas ögon – den blir mindre en förvaring för eleverna och mer en plats för lärande och engagemang. Utveckla skolornas klubbverksamhet och låt eleverna vara delaktiga i sin egen utveckling!

- **Utveckla idrotten och skolmaten**

Vikten av en god fysisk fostran och en god relation till mat är otroligt viktiga för elevernas inläring och bidrar till att skapa väl utvecklade människor. Därför vill kommunisterna utveckla dessa sidor av skolan!

- **Behåll och utvidga modersmålsundervisningen**

Barn med andra modersmål än svenska måste få den undervisning och det stöd de behöver. Om de får detta blir modersmålet en otrolig tillgång och ger dessa elever stora utvecklingsmöjligheter. Därför kräver vi ett utvidgande av modersmålsundervisningen och att denna får alla de resurser som behövs.

- **Skydda ungdomarna från kapitalismen**

Kapitalismen skapar ohållbara ideal för ungdomarna, där de både ska vara och se ut på ett visst sätt, allt för att öka varuomsättningen. Skolan måste utgöra ett skydd mot denna press och den måste vara utrustad med personal som kan hjälpa ungdomarna med de psykiska problem som kapitalismen skapar.

Med dessa omedelbara krav strävar Sveriges Kommunistiska Parti efter att samla lärare och arbetare i kamp för en bättre skola under de nuvarande förutsättningarna. Som påpekats i inledningen nöjer vi oss dock inte med att reformera den svenska skolan inom ramen för kapitalismen – vi vill gå vidare och bygga upp socialismen. En viktig del i denna kamp är uppbyggnaden av den socialistiska skolan.

Den socialistiska skolan

Det är svårt att sia, speciellt om framtiden. Det hindrar oss dock inte från att försöka gå utanför de ramar som kapitalismen sätter och föreställa oss en skola som fungerar enligt socialistiska principer. Det finns

i detta sammanhang otaliga exempel att hämta inspiration från, samtidigt som den svenska socialistiska skolan givetvis kommer att se anorlunda ut, eftersom förutsättningarna att bygga en socialistisk skola i Sverige under 2000-talet skiljer sig från de förutsättningar man hade i Sovjetunionen eller i DDR under 1900-talet.

Den polytekniska skolan som teori och historiskt exempel

Den enskilt viktigaste faktorn som drivit utvecklingen framåt under människans historia är produktivkrafternas utveckling, alltså maskiner, redskap och det mänskliga kunnandet att använda dem. Det centrala i detta sammanhang är arbetet. Utan arbetet kan inga maskiner byggas och inga redskap användas. Därför skrev också Engels i sin kortare text *Arbetets andel i apans förvandling till människan* följande: Arbetet är källan till all rikedom, säger nationalekonomerna. Det är detta som vid sidan av naturen lämnar det material, som arbetet förvandlar till rikedom. Men det är dessutom oändligt mycket mer. Det är den första grundbetingelsen för allt mänskligt liv, och detta i så hög grad, att vi i viss mån måste säga: Det har skapat människan själv. Arbetet har inte bara skapat människan själv, utan det upprätthåller det samhälle vi har idag och är grunden för allt vi ser omkring oss. Just eftersom arbetet är grunden för allt mänskligt liv är en central del i den socialistiska pedagogiken skolans förening med arbetet. Detta är grundsatsen i den polytekniska tanken och den återfinns redan i *Det kommunistiska manifestet*, där Marx och Engels förespråkar "[u]ppfostrans förenande med den materiella produktionen."

Den som därefter framför allt formulerat och vidareutvecklat tanken om den polytekniska skolan är Nadezjda Krupskaja, en av de ledande pedagogerna i Sovjetunionen. Hon skrev flera artiklar om den polytekniska skolan och menade att det socialistiska samhället var intresserat av utbildningen av fler-dimensionella människor som besitter ansvarsfulla och välorganiserade kommunala instinkter, som besitter en målmedveten och välutänkt världsåskådning, som tydligt förstår allting som sker runt omkring dem, såväl i naturen som i det sociala livet; människor som är redo att i teorin och praktiken arbeta med vad som

helst – vare sig det är fysiskt eller psykiskt och som är kapabla att bygga en rationell, meningsfull och glad tillvaro.

Sitt högsta uttryck fick den polytekniska skolan i det forna DDR, som till slut utvecklade en skola som var mer effektiv och överlägsen den västtyska skolan. Målet i den östtyska skolan var skapandet, i linje med vad Krupskaja beskriver, av ”allsidigt utvecklade socialistiska personligheter” som kunde arbeta både fysiskt och mentalt, samt insåg arbetets betydelse för samhällets fortlevnad.

I den östtyska skolan var arbetet hela tiden närvarande. I lågstadiet och förskolan fick eleverna lära sig om naturen, om jordbruk och träbearbetning. De lärde sig när de skulle så frön och när de skulle skörda, hur de skulle hantera problem och hur de skulle få en träbit att bli någonting produktivt. I takt med att de ökade i åldrarna blev uppgifterna mer och mer avancerade. I motsvarande högstadiet skickades eleverna ut i antingen skolornas verkstäder eller till de folkägda företagen, där man förberett elevernas utbildning. I detta skede studerades bland annat konstruktionen av ritningar, byggnadskonst och jordbruk. I många fall fick de enskilda skolklasserna en fadder, i form av ett arbetslag. Dessa var sedan kopplade till varandra under hela skoltiden, vilket gjorde att barnen fick en stor inblick i arbetarnas vardag, samt tillät arbetarna att lära eleverna om arbetet. Detta gav arbetarklassen ett större inflytande över barnens och ungdomarnas utbildning och uppfostran.

Ytterligare koppling till arbetet fick skolan genom den omfattande klubbverksamhet som bedrevs på skolorna. Klubbarna bestod av elever som delade ett specifikt intresse och ville utveckla detta, och det fanns alltifrån frimärksklubbar till jordbruksklubbar. Klubbarna tog sedan, med hjälp av skolan, in experter, föräldrar och arbetare som hjälpte eleverna att utveckla sina intressen. Detta bidrog till att skapa allsidigt utvecklade personligheter, samt bidrog till att skapa en mer komplett förståelse för världen och de processer som fanns runtomkring.

Även om den östtyska skolan inte var perfekt, ger den riktlinjer enligt vilka en socialistisk skola i Sverige kan arbeta. Sveriges Kommunistiska

Parti ställer sig i den polytekniska traditionen, och betonar arbetets grundläggande roll i samhällets utveckling.

En svensk socialistisk skola?

De svenska kommunisterna vill inte bygga upp en skola identisk till den östtyska, vi vill bygga en egen, svensk skola. Vi måste dock alltid gå tillbaka i historien och hämta inspiration och lära oss av eventuella misstag. Med detta sagt är det för oss självklart att kämpa för skolans och arbetets sammanflätning.

Förutsättningen för en socialistisk skola är dess förankring hos arbetarklassen. Det arbetande folket måste känna ett djupt förtroende för den socialistiska skolan och genom sina organisationer måste de utöva inflytande över den. Utan denna möjlighet isolerar sig skolan från dem, på vilkas sida den säger sig stå. Genom organiseringen av arbetslag och utvecklingen av relationer mellan arbetsplatser och skolor och arbetare och elever kan kopplingen mellan det arbetet och skolan stärkas. Arbetarnas deltagande i undervisningen innebär samtidigt en tillgång för läraren, som får ett större pedagogiskt manöverutrymme. I denna relation är det dock inte bara arbetarna som ska ge och bidra, utan även studenterna måste göra detsamma. En möjlighet för eleverna och studenterna att återgälda arbetarna är att arrangera kulturella och politiska evenemang. Det arbetande folkets kulturella arv är otroligt rikt och bredden av nationaliteter inom den svenska arbetarklassen ger hela tiden upphov till nya impulser. Den traditionellt svenska arbetarkulturen blandas med andra folks kulturer och utvecklas konstant. I utbytet mellan arbetarna och studenterna finns alltså en enorm potential för aktiverandet och utövandet av det arbetande folkets kultur. Detta bidrar inte bara till att alla inblandade utvecklas, utan även att de svenska arbetarnas kultur får möjlighet att utvecklas i takt med socialismen.

Den svenska socialismen kommer att skilja sig åt från den tidigare, reellt existerande socialismen. De tekniska framstegen har varit stora de senaste decennierna och möjligheterna för en organiserad och planerad ekonomi är nästan oändliga. Samtidigt kommer den svenska socialismen att existera i en svensk kontext, vilket kommer att sätta

sin nationella prägel på socialismen i vårt land. En förutsättning för socialismen i Sverige är överbryggandet av den djupa motsättningen mellan stad och land. Genom en statligt organiserad skola, som kan garantera alla elever samma möjligheter oavsett var i landet de bor, kan denna motsättning börja utraderas. Det räcker dock inte, utan landsbygdens elever måste få förståelse för städernas förhållanden och städernas elever måste få förståelse för landsbygdens förhållanden. Därför vore ett kontinuerligt utbyte mellan städernas och landsbygdens skolor och arbetsplatser viktigt. De elever som vuxit upp på landet kan därför kopplas ihop med arbetslag från städernas industrier och arbetsplatser, medan de elever som vuxit upp i städerna kan komma ut till jordbruket för att förstå landsbygdens förhållanden. Detta bidrar till att skapa allsidigt utvecklade individer som förstår helheten i den värld de lever i.

På samma sätt är det viktigt för den svenska socialistiska skolan att överbrygga motsättningen mellan intellektuellt och fysiskt arbete. Ett glapp mellan dessa två sorters arbeten medför ofta fördomar och förakt, vilket inte gynnar någon. Genom att låta de som väljer ett intellektuellt yrke arbeta fysiskt under en viss tid bidrar man till att skapa en förståelse för det fysiska arbetet. På samma sätt kan de som väljer att arbeta med fysiska arbeten få engagera sig i exempelvis laboratorier eller i planeringen av byggnationer eller andra projekt, för att åt andra hållet överbrygga motsättningen. Utöver detta bidrar ett sådant förhållningssätt även till att bryta bildningsmonopolet – om alla har en förståelse för samhällets produktion som helhet kan man också minska de tendenser som finns att arbetarklassens barn ofta väljer ett fysiskt arbete. Först i en sådan här situation kan man prata om verklig valfrihet. De skolklubbar som tidigare nämndes går under socialismen att vidareutveckla. I en folkägd och centralt planerad ekonomi är det möjligt att i ännu högre grad engagera experter, föräldrar och folkägda företag i skolorna, vilket skapar helt nya förutsättningar för dessa klubbar. De bildar alltså en stark bas, på vilken de tidigare nämnda motsättningarna kan överbryggas och som den socialistiska skolan kan utvecklas med.

Slutord

Genom sitt utbildningsprogram har Sveriges Kommunistiska Parti presenterat sin syn på dagens situation inom skolan, de omedelbara krav som behöver genomföras men också presenterat tankar kring ett framtida, socialistiskt skolsystem.

För kommunisterna finns det en växelverkan mellan de reformer som går att genomföra i dagens läge och det framtida, socialistiska samhället. Det övergripande målet är alltid socialismen, som arbetarklassen skapar genom revolutionen. På vägen dit stödjer kommunisterna varje reform som förbättrar situationen för arbetarklassen och folket, samt som för oss närmare socialismen. Slutmålet är dock hela tiden socialismen – glömmer vi bort det, så glömmer vi bort vår ideologi och gör oss själva irrelevanta. Därför måste båda delarna, de omedelbara kraven som går att genomföra inom ramen för kapitalismen och de mer långsiktiga kraven som endast går att genomföra inom ramen för socialismen, finnas med och tillsammans skapa den kommunistiska politiken.

Vi vet också att alla reformer som tillkommit i Sverige och andra delar av världen och som varit arbetarklassen till gagn har tillkommit som resultat av revolutionära krav, som eftergifter från kapitalisterna. Det är inte socialdemokraterna eller några andra reformister som skapat det svenska folkhemmet, utan det svenska folkhemmet är kapitalisternas eftergift till de revolutionära krav den svenska arbetarklassen ställt och det hot om revolution som de socialistiska länderna alltid utgjort. Därför inser vi också att det är lönlöst att enbart ställa omedelbara krav. Dessa utgör aldrig något hot mot systemet och kapitalisternas makt och kommer därför aldrig att tas seriöst. Alla reformistiska krav är resultatet av revolutionär kamp. Så har det varit tidigare och så är det även nu. Av denna anledning är det viktigt att inte glömma den växelverkan som finns mellan de omedelbara dagskraven och de socialistiska kraven. Utan de socialistiska kraven finns ingen väg fram för reformer och utan reformer finns ingen väg till socialismen.

Vår syn på skolan är präglad av denna uppfattning. Det finns ingen komplett lösning på skolans problem under kapitalismen, eftersom den kapitalistiska skolan i slutändan inte är till för att utbilda hela folket. Den är till för att tillgodose kapitalisternas behov; att arbetarklassen också fått viss tillgång till utbildningen är en tillfällighet som uppkommit som resultat av det revolutionära hot som kapitalisterna uppfattat. När detta inte längre finns, tar man i allt snabbare takt tillbaka de reformer som tillåtit.

Det är alltså viktigt att inte låta sig nöjas med enkla krav och analyser som inte sträcker sig längre än näsan räcker. Kampen för den demokratiska och socialistiska skolan är just en kamp – det är inget som kommer som en skänk från ovan. Det är ingen enkel kamp och det är inget som är över imorgon, men ingenting varar för evigt och det som framstår som oundvikligt idag är imorgon historia.

ARBETARE I ALLA LÄNDER, FÖRENA ERI

Riktpunkt

LÄS KOMMUNISTERNAS TIDNING

Riktpunkt är Sveriges Kommunistiska Partis tidning. Pappersutgåvan utkommer med 10 nummer per år och *riktpunkt.nu* uppdateras dagligen. Tidningen ger raka och ärliga svar ur ett socialistiskt perspektiv. Här skriver både yrkesjournalister och arbetarkorrespondenter.

Tidningen innehåller information som är obekvämt och förtigt av de borgerliga medierna i Sverige.

Att prenumerera på pappersutgåvan
kostar 300 kronor per år.

Webbtidningen finns på www.riktpunkt.nu

Sveriges Kommunistiska Parti

**Flyghamnsgatan 1
128 35 Skarpnäck**

**internet: www.skp.se
e-mail: skp@skp.se**

**tel: 08-7358640
Org.nr 815-201-3598**

**Plusgiro 4215384-1
Bankgiro 636-7080**